

Vanlig då – men nu?

ALF OREDSSON

”Vanliga arter behöver mer skydd” kunde man läsa i Sydsvenskan 2008-05-05. Det var en TT-artikel skriven av Roland Johansson. Skånes ornitologiska förenings Lennart Karlsson var inte sen att haka på: ”Om 50% av alla lövsångare försvinner (vilket de troligen har gjort i södra Skandinavien under de senaste 30 åren) så har alltså en mycket stor andel av ekosystemet tagits bort men ingen bryr sig särskilt mycket, eftersom det fortfarande verkar som om det finns sjungande lövsångare ’överallt.’”

Roland Johansson hade tagit till sig budskapet i en artikel av Kevin Gaston och Richard Fuller i *Trends in Ecology and Evolution* (23: 14–19/2008) med rubriken ”Commonness, population depletion and conservation biology”. Samma författare skrev ”Biodiversity and extinction: losing the common and the widespread” i *Progress in Physical Geography* (31: 213–225). Förlusten av vanliga och vittspridda arter äntligen i fokus också här hemma?

I Floran i Skåne, Arterna och deras utbredning, som kom 2007, skrev Henrik Johansson: ”Många naturtyper och växter, som för bara några decennier sedan betraktades som vanliga, är i dag hotade.” Tio år tidigare hade jag själv under rubriken ”Threatened species not necessarily rare, rare species not necessarily threatened” (*Environmental Conservation* 24: 207–209) hävdad att det inte är någon skillnad mellan vanliga och ovanliga arter i detta avseende.

Ornitologerna har till exempel flyttfåglarnas rörelse vår och höst i Falsterbo och på andra näs och uddar att gå på, men vad har vi botanister att komma med när det gäller hittills vanliga arters upp- och nedgång? I uppsatsen ”Ny metod för vegetationskartering” presenterade jag i *Forskning och Framsteg* (3/74: 5–7) redan

Figur 1. Från att ha varit en av de 290 vanliga arter som inte registrerades vid den förra inventeringen av Skånes flora har knägräs *Danthonia decumbens* under senare delen av 1900-talet – enligt Alf Oredssons beräkningar – försvunnit från fyra av fem lokaler i Sydsverige. Foto: Kristian Peters.

1974 de principer som senast tillämpats i min uppsats ”Florans förändring i södra Östergötland 1972–1998” (*SBT* 102: 193–205).

Med hjälp av topografiska och geologiska kartor avgränsar man i förväg de biotoper man vill undersöka – om inte alla! Man bestämmer sig också för storleken på den yta man vill inventera. Varje steg från lottning av koordinater inom de valda biotoperna till den exakta avgränsningen av inventeringsytan i terrängen överlätes åt slumpen med hjälp av tabeller eller motsvarande. Detta för att eliminera den enskilde inventerarens inflytande över var inventeringen ska ske.

Sättet att gå igenom ytan ska vara sådant att man upptäcker alla eller nästan alla arter som finns inom ytan. På samma sätt som ornitologen förväntas känna igen eller åtminstone kunna ta reda på vilka arter det i hans eller hennes fall rör sig om, måste naturligtvis inventeraren av kärleväxter kunna upptäcka och omedelbart känna igen det stora flertalet arter. Ornitologer i Sverige skjuter inte längre sina rariteter, men vi kan pressa eller åtminstone ta närbilder av de växter vi är osäkra på. Där har vi en fördel.

